

UDRŽITELNÝ URBANISMUS MĚSTA A BYDLENÍ NA SÍDLIŠTÍCH: STRATEGIE PRO MENŠÍ MĚSTA | 9. až 10. 3. 2016 v Jilemnici

ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ NA KONFERENCI (dodaných autory)

Studie úprav sídliště Spořilov

Filip Tittl a David Tichý, Centrum kvality bydlení

Příspěvek představuje pilotní projekt koncepčních úprav lokalit sídlišť, který je součástí výzkumného projektu „Sídliště, jak dál?“ probíhajícího na Fakultě architektury ČVUT v Praze od roku 2014. Jeho smyslem je hledání dlouhodobé vize pro česká sídliště a nástroje jejího naplňování, klade důraz na obytnou kvalitu prostředí. V jeho rámci vznikly analýzy více než čtyřiceti lokalit sídlišť a přes dvě desítky modelových řešení ve vybraných lokalitách.

Samotná studie je koncepčním dokumentem formulujícím základní vizi i možné konkrétní úpravy směřující k postupné revitalizaci a rozvoji lokality sídliště Spořilov. Navrhuje dlouhodobou strategii postupných zásahů, doplnění a obměn struktury směřujících k zvýšení obytné kvality místa. Urbanistická studie představuje podklad pro možné zpracování regulačního plánu i konkrétních projektů na Spořilově, zejména v oblasti veřejných prostranství.

Sledování udržitelnosti v Jilemnici prostřednictvím indikátorů

Josef Novák, CI2, o. p. s.

Město Jilemnice se v roce 2011 v rámci procesu Místní Agendy 21 rozhodlo sledovat svůj stav a vývoj prostřednictvím indikátorů. K tomuto použilo dva přístupy. Prvním bylo využití již existující sady indikátorů udržitelného rozvoje, které jsou a byly využívány cca v 50 městech České republiky. Jedná se o indikátory ECI (Společné evropské indikátory), ze kterých si město vybralo 4 ukazatele: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím, Uhlíkovou stopu, Mobilitu a místní přepravu obyvatel a Ekologickou stopu.

Druhým přístupem je sestavení vlastních ukazatelů. Ty sice neumožňují porovnání s jinými městy, ale podchycují specifika Jilemnice a ukazují, jak se město vyvíjí v klíčových otázkách rozvoje. Jilemnice je jedním z mála měst, které místně specifické indikátory využívají. Detailní výsledky jsou k dispozici na: <http://indikatory.ci2.co.cz/cs/profil/jilemnice>.

Experimentální územní plán města Štětí

Filip Tittl, Centrum kvality bydlení

Nový územní plán města Štětí je zpracováván formou výzkumného projektu, který navazuje na výzkum *Metodika zadávání územních plánů* zpracováváný na Fakultě architektury ČVUT od roku 2013. Experimentální studie předchází zpracování samotného územního plánu i formulaci zadání. Experimentální studie rozvíjí princip tzv. zadávací studie, tedy způsobu zadávání územního plánu, kdy základní koncepce a směřování města je prověřeno před samotným zadáním. Zadání se pak stává skutečnou dohodou nad základními principy uspořádání území, neboť může být formulováno se znalostí možností území a na základě provedených koncepčních rozhodnutí. Samotné zpracování

územního plánu pak reprezentuje převedení dohodnutých principů a rozhodnutí do konkrétního detailního řešení území.

Z hlediska témat regulace se studie zabývá především podrobnými způsoby regulace jednotlivých typů zástavby, rozhraním měst a krajiny, fenoménem vylidňujících se vesnic, prostupností krajiny a jejího turistického využití. Důležitým tématem je též hledání alternativ k extenzivnímu suburbánnímu rozvoji, který paradoxně postihuje i města, jejichž celkový počet obyvatel klesá, jako je právě Štětí.

Témata urbanistické koncepce menších měst

David Tichý, Centrum kvality bydlení

Příspěvek se soustředí na vybraná témata sociální udržitelnosti měst. Představuje teoretický rámec vztahu prostorových a společenských parametrů vystavěného prostředí a dále rozvádí principy v jednotlivých měřítkových vrstvách obytného prostředí od lokality až po jednotlivé domy. Obecné principy jsou doplněny ukázkami konkrétních projektů.

Témata navazují na nedávno přijatou *Ženevskou chartu udržitelného bydlení*, která vedle ohleduplnosti k životnímu prostředí a hospodárnosti řešení akcentuje právě sociální pilíř udržitelnosti a kulturní adekvátnost.

Případová studie urbanistické koncepce města Nepomuk

Michal Decker, FA ČVUT

Tématem příspěvku je případová studie urbanistické koncepce města Nepomuk. Ukazuje řešení typických urbanistických problémů menších regionálních měst. Hlavními tématy jsou:

Vyhledání, popsání a posílení jednotlivých charakterů města. Zvýšení kvalit místa opravením, nebo dotvořením těchto charakterů. Prověření možnosti rozvoje a transformace maloměsta. Přístup ke krajině a rozhraní krajiny a města, dotvoření města podle nové struktury, zásadní úpravy nejdůležitějších veřejných prostranství.

Adaptace na změnu klimatu na úrovni měst

Josef Novák, CI2, o. p. s.

Zástupci většiny měst v České republice dosud nepovažují otázky změny klimatu za důležité. V rostoucí míře je přitom zřejmé, že právě města budou čelit v blízké budoucnosti negativním ekonomickým, environmentálním a sociálními důsledkům probíhající klimatické změny. Opatření učiněná nyní jsou mnohem levnější než budoucí řešení problémů, jako jsou přívalové deště, přehřívání budov či prostředků veřejné dopravy nebo nedostatek zdrojů pitné vody.

Systémovým přístupem k řešení těchto problémů je příprava adaptační strategie města. Příspěvek seznámí posluchače s jednotlivými kroky přípravy takovéto strategie. Jaké jsou výchozí kroky přípravy strategie a předpoklady jejího vzniku? Jaké kroky a činnosti zahrnuje analytická část přípravy a jakým způsobem postupovat při definici adaptačních priorit, cílů a opatření? Jaká je role zapojení veřejnosti a jak postupovat při implementaci strategie? Zmíněný postup byl organizací CI2, o. p. s. prakticky otestován ve dvou městech Libereckého kraje – Novém Boru a Hrádku nad Nisou.

Energetická budoucnost pro Jilemnici

Stanislav Kučera, Ekoenergospaz ČR

Příspěvek se zabývá rozvojem centrálního vytápění s využíváním KVET a obnovitelných zdrojů. Dále srovnává lokální vytápění a centrální zásobování teplem. Dalšími tématy jsou snižování nákladů na vytápění a ohřev TV ve vztahu na jednotkovou cenu tepla a eliminace rizikových faktorů využitím lokálních soustav.

Adaptace na klimatické změny: retence vody v krajině a předcházení následků extrémních dešťových srážek v Jilemnici

Eva Klápšřová, Milan Kubín, Naturesystems

Změny klimatu ovlivňující město Jilemnici se projeví zejména častějším výskytem extrémních klimatických jevů – především přivalových dešťů a s nimi spojených záplav a také delších období sucha. Důsledky těchto změn klimatu, které probíhají v celé střední Evropě, v Jilemnici umocňují také změny v území, které byly provedeny při rozvoji města a ve využívání krajiny.

Hlavní důsledky výše zmíněných jevů jsou zvyšování rizika sucha, zvyšování rizika záplav a eroze půdy. Předcházení následků intenzivních srážek vyžaduje změnu přístupu k zacházení s dešťovou vodou. Proto byla pro Jilemnici navržena tato soustava opatření:

- 1) Vytvoření systému vegetačních prvků v krajině i v zastavěném území, jež významně ovlivňuje vodní režim.
- 2) Ochrana údolnic a nivy vodních toků před zástavbou a jejich vyjmutí / nezařazování do zastavitelných ploch.
- 3) Vytvoření systému zasakovacích poldrů v lokalitách, kde je zvýšený odtok dešťové vody z okolní krajiny.
- 4) U nových staveb v zastavěném území i krajině zajistit vsakování dešťové vody, případně umělého sněhu v místě, jinak hrozí zvýšené riziko povodní.
- 5) Zamezení zásahům snižujícím hladinu spodní vody, zejména v nivě vodních toků a velkým, i nárazovým, odběrům vody z vodních toků.
- 6) Organizačně technická a legislativní opatření.

Současná snaha zbavit se dešťové vody v co nejrychlejší čas zvyšuje riziko sucha a zhoršuje důsledky povodní v nižších částech toku. Je také finančně náročná, vyžaduje nemalou údržbu a někdy je i technicky nereálná.

Urbanistická vize

Jana Langerová, Petr Klápšř, Atelier/L

Současný diskurs „udržitelný rozvoj“ je stále blízko technokratickému myšlení v dimenzích hmoty a energie, výjimečně etiky a opomíjí hledisko vztahové, duševní či estetické. V tvorbě urbanistické vize hledáme, jak skloubit dohromady „tvrdé“ údaje a modely a „měkké“ kvality prostředí.

Příspěvek představí postup práce na urbanistické vizi – jaké analýzy jsme zpracovali a proč, jak byli do přípravy vize zapojeni obyvatelé města a jak jsme skloubili podrobné terénní průzkumy a analýzy v prostředí GIS pro vytvoření vize, která je na jedné straně dostatečně konkrétní v jednotlivých podnětech a na druhé straně ponechává určitou volnost pro postupné rozhodování dle aktuálních možností města a ambicí jeho vedení.

Multikriteriální posouzení potenciálních lokalit pro zástavbu

Petr Klápště, Atelier/L

Dlouhodobou udržitelnost města výrazně ovlivňuje, kde a v jakém uspořádání se staví nová obytná výstavba. Na některých místech může vyvolávat negativní vlivy dopravou či narušením přírodních hodnot. Jinde naopak může zástavba vhodně pohledově doplnit stávající strukturu a využít již existujících sítí a komunikací, veřejných prostranství a vybavenosti území.

Příspěvek představí multikriteriální posouzení, které jsme vytvořili pro porovnání výhod a dopadů případné nové obytné zástavby na různých místech města. Srovnává plochy mezi sebou a umožňuje zvažovat, zda vůbec a v jakém pořadí je vhodné je zastavět. Zahrnuta jsou jednak kriteria, která popisují dopad zástavby v dané lokalitě na okolí a fungování města, tak kvalitu lokality a předpokládanou kvalitu bydlení v nové zástavbě.

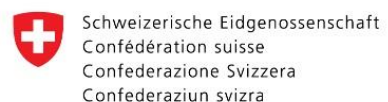
Dopravní problematika

Jana Langerová, Atelier/L

Významná role dopravy na vzniku a vývoji města jako podmínky jeho existence se v posledních padesáti letech dostala do dvojznačné funkce. S rozvojem automobilismu doprava ztratila schopnost samoregulace. S plošným rozvojem menších měst a rozšiřováním infrastruktury vzrůstá nezbytnost využívání aut a důsledkem je další potřeba dopravních staveb, protože vznikají bariery, omezující městský život. Z tohoto začarovaného kruhu vede cesta ven přes opětovné propojení dopravy s urbanismem a porozumění tomu, že urbanistická situace a podoba veřejných prostranství ovlivňují poptávku po dopravě i druh dopravy (a tím pádem i vliv na okolí).

Příspěvek představí práci s hierarchií druhů dopravy ve městě a možnosti úprav organizace dopravy s minimálními náklady a *maximálním efektem* a konkrétní možnosti řešení některých problematických míst.

Konference se koná v rámci projektu „Jilemnice – udržitelná“, realizovaného městem Jilemnice, který je podpořen z Programu švýcarsko-české spolupráce.

Partneři projektu:

Centrum kvality bydlení, www.cekb.cz

CI2, o. p. s., www.ci2.co.cz

Zpracované dokumenty k urbanistické vizi města Jilemnice a další informace o projektu Jilemnice – udržitelná najdete na stránkách města Jilemnice:

<http://www.mestojilemnice.cz/cz/rozvoj-projekty/lidske-zdroje/jilemnice-udrzitelna/>